

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostopna petletna vrstica 60 vin., pogojen prostor 1 K; razglašeni in poslani vrstica po 1 K; večkratne objave po dogovoru primeren popust

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posredna št. 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom a leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrtina 18 K, za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K, za ostalo tujino in Ameriko 84 K. — Reklame je za list so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Kriza rešena.

Novo ministrstvo je sestavljeno tako-le: Ministrski predsednik Ljuba Davidovič, minister za zunanje stvari dr. Ante Trumbič, finančni minister Voja Heljkovič, minister za notranje stvari Svetozar Pribičević, minister za pravosodje in konstituanta Kosta Timotilevič, minister za javna dela Velizar Vulovič, minister za promet Milorad Draškovič, minister za prosveto Pavle Marinkovič, minister za verstvo Tugomer Alaupovič, minister za kmetijstvo in agrarno reformo dr. Franjo Poljak, minister za trgovino in industrijo dr. Albert Kramer, minister za vojno in mornarico general Hadžić, minister za pošto in brzojav dr. Edo Lukinič, minister za socialno politiko Vitomir Korač, minister za prehrano in obnovo zemlje Viljem Bukšeg, minister za šume in rudo Anton Kristan. Ministrstvo za narodno zdravje bo spojeno z ministrstvom za socialno politiko.

Pribičević, minister za pošto in brzojav dr. Edo Lukinič, minister za verstvo Tugomer Alaupovič, minister za socialno politiko in zastopnik ministra za narodno zdravje Vitomir Korač, minister za trgovino in industrijo dr. Albert Kramer, vojni minister general Hadžić, minister za kmetijstvo in agrarno reformo dr. Franjo Poljak, minister za prehrano in obnovo zemlje Viljem Bukšeg, minister za šume in rudo Anton Kristan. Predsednik in člani vlade so položili danes v dvoru ob 6. popoldne prisego.

Uradno poročilo o zaprisegi vlade.

LDU. Belgrad, 16. Presburo javlja: Danes popoldne je podpisal regent prestolonaslednik Aleksander ukaz o sestavi nove vlade, ki je nastopna: Predsednik ministrskega sveta — minister brez portfelja Ljubomir Davidovič, minister za prosveto Pavle Rabinkovič, finančni minister Vojislav Veljkovič, minister za zunanje stvari dr. Ante Trumbič, minister za promet Milorad Draškovič, minister za pravosodje in pripravo konstituante Kosta Timotilevič, minister za javna dela Velizar Vulovič, minister za notranje stvari Svetozar

Pribičević, minister za pošto in brzojav dr. Edo Lukinič, minister za verstvo Tugomer Alaupovič, minister za socialno politiko in zastopnik ministra za narodno zdravje Vitomir Korač, minister za trgovino in industrijo dr. Albert Kramer, vojni minister general Hadžić, minister za kmetijstvo in agrarno reformo dr. Franjo Poljak, minister za prehrano in obnovo zemlje Viljem Bukšeg, minister za šume in rudo Anton Kristan. Predsednik in člani vlade so položili danes v dvoru ob 6. popoldne prisego.

Nova belgrajska vlada.

Protiča ni več! Sistem njegove vlade je bil negoden, da bi pospeševal blagostanje in mihi državi. Protič je vladal absolutistično in je imel tudi glede organizacije države nazore, ki jih je hotel uveljaviti s pomočjo agrarcev ter je prepričan, da mora ta država biti politično tako organizirana, da ostanejo privilegiji velikih agrarcev nedotaknjeni. Zaradi tega svojega stališča tudi ni pokazal ves čas vladanja nobenega pravega zanimanja za industrijo, socialne reforme in delavsko zakonodajo.

Novo vlada se je sestavila iz demokratske zajednice in socialistov na podlagi posebnega programa, ki je naprednejši, in v katerem je nekaj najnujnih zahtev naše stranke. Klub socialno-demokratskih predstavnikov se udeležil vlade s tremi člani (ss. Bukšeg, Korač, Kristan), da pospešijo te najnujnejše zadeve v zmislu vladnega programa, ki se je sestavil sporazumno med obema strankama. Kakor smo že poročali, je socialno-demokratski klub staval ob vstopu v vlado precizno svoje zahteve in je vstopil v vlado šele tedaj, ko je demokratska zajednica sprejela te zahteve v program.

Tukaj omenimo za danes le nekatere zahteve. Najprej se mora izdelati volilni zakon za ustavno skupščino na podlagi splošne in enake volilne pravice s proporcionalnim sistemom. Prav tako važne so občinske volitve, ki se morajo izvesti še letos po enaki demokratski volilni pravici. Izvesti se mora agrarna reforma, urediti valuta, obdavičiti se morajo vojni dobički. Poleg vseh teh zahtev so pa še druga aktualna vpra-

šanja, ki pridejo na program nove vlade. Tako uvedbo osemurnega delavnika in brezposelne podpore za celo državo. Ustavljenje persekucij, odprava politične cenzure, ureditev železniških plač in pragmatike, ureditev uradniških plač, stanovniško vprašanje, ureditev carine, demobilizacija, oblačilna akcija, svoboda gibanja, odprava prekih sodov itd. To je obsežen program, ki ima marsikaj dobrega na sebi in utegne, če ostane gospoda vztrajno na tem programu, nuditi marsikaj, kar le Protič zamudil ali pa ni maral izvesti.

Ko je demokratska zajednica pristala na zahteve socialistov, je naravno, da so socialni demokrati obljubili eventualno sodelovanje v vladi, ker so prišli do prepričanja, da se da le na ta način v sedanjem predstavništvu doseči marsikaj, in prav enako tudi prepričati in odpraviti krivice, ki so se godile zadnji čas delavstvu.

Iz navedenih razlogov so stopili naši zaupniki v Belemgradu v vlado, hoteč zaprečiti, da ne postane Jugoslavija najbolj nazadnjašk država v Evropi. Tega smo se bali od vsega početka. To bojazen imamo tudi še sedaj. Prepričani smo pa obenem, da se predstavniki zavedajo popolnoma svoje odgovornosti in enako sodrugi v vladi, da v trenutku, ko bi nova vlada kršila dogovor, nujni program, izvajajo konsekvence.

Nepričakovano pot je zavzela taktika naših predstavnikov v Belemgradu, toda nujno položaja, moreča in preteča reakcija je zahtevala ta korak!

Mednarodna socijalistična konferenca v Lucernu.

Na tretji plenarni seji je obravnavala konferenca še nadalje nova pravila Internacionale.

V vprašanju Zveze narodov zahtevajo pravila celo vrsto takojšnjih izprememb. Po njih mora obsegati Zveza narodov vse narode, ki morejo na podlagi svoje demokratske ustave jamčiti, da izpolnijo vse sprejete obveznosti. Ustanovljen mora biti resničen parlament narodov. Zveza narodov mora biti revidirana, tako da bo mogoča popolna razorožitev. Najvišji ententni gospodarski svet se mora izpremeniti v gospodarski svet Zveze narodov in nega naloga naj bi bila zopetna obnova svetovnega gospodarskega življenja z izključitvijo protekcije, dalje mednarodna organizacija kredita in likvidacija vojnih dolgov. Internacionala zahteva takojšnje sklicanje Zveze narodov, da bo ta mogla takoj začeti s svojim delovanjem. V teritorialnih vprašanjih izjavlja Internacionala, da je odškodovanje Francije s saarskim premogom pravilno, toda nič ne opravičuje režima, ki jemlje prebivalstvu saarske kotline njegovo politično suvereniteto. Vsi omenjeni bodoči stiki med Nemčijo in Avstrijo se morajo opustiti.

Dalje vsebujejo pravila popolnoma novo določbo, ki pravi, da je naloga Internacionale štiti zašrane narode in plemena. Zastopstvo v Internacionali se priznava kot doslej političnim, strokovnim in zadružnim organizacijam, nikdar pa ne naravnost delavskim svetom. Mednarodna pisarna se bo imenovala odsej »Mednarodni svet«.

V seji z dne 8. t. m. je konferenca nadaljevala debato o predlogih komisije za vprašanje splošne politične situacije. Prvi del rezolucije, šele sedaj predložene, ponavlja, da Internacionala vstraja pri protestu proti intervenciji zaveznikov v Rusiji. Dasi noče Internacionala podati končne odobrite o politiki komunističnih vlad, vedar stavi komunistom celo vrsto vprašanj. Internacionala želi vedeti, ako so ruski komunisti pripravljene sprejeti predlagano komisijo za preiskavo in študij situacije in ako so pripravljene ruskemu narodu s sklicanjem konferenc zastopnikov podeliti svobodno besedo.

Rezolucija protestira nato proti režimu v Armeniji in proti židovskim pogromom. V debati je izjavil Macdonald (Anglija), da razume angleška delegacija socializem tako, kot je bil definiran v Bernu, t. j. kot demokratski socializem. V vprašanju miru, je izjavil govornik, da je mogoč v Evropi trajen mir le tedaj, ako bodo odstranjeni povodi vseh vojsk. Če bi bile entente vlade bolj pametne, bi že mogle upostaviti tak mir.

Canepa (Italija), član komisije strokovnjakov za delavsko vprašanje na mirovni konferenci, izjavlja, da je vrgla pariška četvorica program sestavljen od komisije proči. Zastopniki ententnih socialistov mo-

raje zahtevati takojšnjo revizijo mirovne pogodbe, pri čemer bo treba popraviti posebno delavsko vprašanje, in sicer po delavskih željah.

Grumbach (Francija) je opozorjal na globoko nesoglasje nazorov, ki so nastali v vojski, in je pozivjal Internacionalo radi povsod grozeče protirevolucije k edinosti. Posebno opominja nemške stranke k sporazumu.

Nemški neodvisni socialist Hilferding je izjavil, da Internacionala v nacionalnem pokretu ne sme stati v ozadju, ampak prevzeti mora vodstvo. V ostri polemiki očita nemškimi večinskimi socialistom, da pobijajo skupno s centrom in meščanskimi strankami nemški proleta-

rijat v njegovem boju za osvoboditev.

Engberg (Švedska) izjavlja, da se mora vsaki narodnostni stranki pustiti, da si sama določi taktiko, katere se hoče posluževati v svojem boju proti kapitalizmu. Zavrača reakcijo zbornoazije, in tudi reakcijo levice, t. j. diktaturo proletarijata, ki je za Internacionalo velika nevarnost.

Bernstein (večinski socialist iz Nemčije) polemizira z Hilferdingom in pravi, da pomenjajo stavke, podpisane v Nemčiji od neodvisnih, velike nesreče Nemčije. Le s sporazumom obeh strank se more odstraniti velika nevarnost, v kateri se Nemčija nahaja.

Brzojavne vesti.

Jugoslavija.

ZA LJUDSKO VSEUČILIŠČE.

LDU. Belgrad, 14. Veliko število kulturnih delavcev iz vseh dežel so začeli akcijo, da se organizirajo ljudska vseučilišča po vzorcu narodnih univerz v Ameriki. Najprej se bosta otvorili dve vseučilišči, ki ju bodo vodili priznani strokovnjaki v Zagrebu in Belemgradu. Poleg predavanj o socijalističnem problemu bodo posvečala ta vseučilišča veliko pozornost literarnemu izobraževanju ljudstva.

Po svetu.

Čehoslovaki proti Jožetu.

LDU. St. Germain, 15. (DunKU.) Čehoslovaški minister za zunanje posle Beneš, ki je po naročilu svoje vlade včeraj izročil vrhovnemu svetu protest proti povratku habsburške dinastije, je listu »Petit Parisien« podal izjavo o tem protestu, kjer pravi, da je prevrat nadvojvode Jožeta povzročil na Češkem in v vseh državah bivše monarhije veliko vznemirjenost. Prevrat pomenja za čehoslovaško republiko in tudi za evropsko ravnotežje veliko nevarnost, ker je prvi korak za vzpostavitev monarhije na Dunaju in v Monakovem in za povratek dinastije, proti kateri so se vsi dvignili. Čehoslovaška vlada zahteva v svoji not, naj alfranci ne priznajo nadvojvode Jožeta in naj na noben način ne podpirajo poizkusa za vzpostavitev monarhije. Čehoslovaki so dali razumeti, da odklanjajo stopiti v stik z vlado nadvojvode Jožeta. Tudi Pašić se je v pogovoru z zastopnikom Amerike v svetu petorice, Polkom, kategorično izjavil proti povratku Habsburžanov. Polk je odgovoril, da ameriška delegacija zavzema isto stališče, kakor Jugoslovani in da bo podpirala politiko Čehoslovakov in Jugoslovancev v tem oziru.

Pomanjkanje živil v Italiji.

LDU. Rim, 15. (DunKU.) V senatu je izjavil minister za prehrano Ferraris, da je splošna prehranjevalna kriza tako resna, kakor med vojsko. Dežela, ki je med vojsko doprinesla toliko žrtev, mora še to trpljenje hrabro prenesti.

PREISKAVA UMIKA NA PIAVU.

LDU. Rim, 14. (DunKU.) Listi poročajo, da imajo poročilo preiskovalne komisije glede umika na PIAVU v svojih rokah. Dokument vsebuje izjave vseh ministrov, predsednikov zbornice in senata, ter vseh oseb, ki jih je zaslišala preiskovalna komisija. Komisija je imela 41 sej, zaslišala je 27 senatorjev in 34 poslancev, prejela je 1274 pisem, ki so poročali o specialnih dejstvih, in pregledala 2310 dokumentov. Člani komisije in tajniki so odklonili odločitev. Kakor poroča »Corriere della Sera« se bo ministrski svet danes pečal s tem poročilom.

PROTI VOJNIM DOBIČKARJEM NA ANGLEŠKEM.

LDU. London, 15. (DunKU.) Pevska zbornica je razpravljala o zakonu proti vojnim dobičkarjem. Razprava je bila zelo živahna. Vlada je sprejela več dodatnih predlogov med njimi tudi enega, s katerim se pooblašča delovni urad, določiti vse predmete maksimalne cene.

BANKEROT NA ANGLEŠKEM.

LDU. Praga, 15. (ČTU.) Lord Robert Cecil je v nekem govoru izjavil, da samo razorožitev, ki jo izvede zveza narodov, more rešiti Angleško pred bankerotom.

Stavka v Liverpoolu.

LDU. Liverpool, 16. (DunKU.) Veditelji delavcev ladjedelnic so sklenili tridnevno stavko.

RUDARSKA STAVKA V SLEZIJL.

LDU. Nauen, 14. (Brezzično.) Stavka v Gorenji Sleziji se je razširila. Do sedaj stavka več kot 60 % vseh premogovnikov. Samo ob zadnja dneva stavke je znašala vrednost izostale pridobitve premoega nad 4 milijone mark in odpadki meze 1 milijon mark. Pogajanja so ostala brezuspešna. Na komunistični strani poizkušajo, da bi proklamirali generalno stavko. Voditelji delavcev poizkušajo zama, da bi dosegli konec stavke. Tudi na srednjeleziškem ozemlju se opaža znatno gibanje, ker se ne dovaža zadosti živil. Delavci so izjavili, da ne bodo pre-

LISTEK.

Materino darilo.

(iz ruščine.)

»Včeraj me je sodišče obsodilo na smrt. Brž ko dobite moje pismo, pridite k meni. Pridite, mati — samo teden dni morem še živeti, a hudo je misliti, da bom umrl, da ne bi vas zadnjič poljubil. Hitite, mama. Štejem minute. Ne jokajte. Miren sem in vznemirjen samo radi vas, kako vas bo došlo. — Vaš sin, Matija.«

Sedla je s čudnim, otrplim izrazom lic. Se solz si ni mogla obrisati. »Obsojen sem na smrt — krute so te kratke besede, koliko nesreče, koliko solza je v vsakem zlogu!

Nekaj ur je preteklo. Sonce je zašlo. Ona pa je še vedno sedela, mirna tako mirna! Le mozeg ji je

deloval z veliko hitrostjo. Končno se odloči. Ko je mrak objel sobo, vstane, prižge luč in pogleda na uro. Čez dve uri odide vlak. Se ima čas... Delala je kakor avtomat, ko se je preoblačila. Ničesar ni vzela s seboj, razen neke drobne, drage stvarce, ki jo je skrila na prsih.

Vlak leti. Ljudje stopajo in izstopajo, se pogovarjajo o delu, jedi, pijači, berejo časnike. Mati sedi mirno v enem kotu. Vlak beži, njene misli pa beže še hitreje. Noče misliti na prihodnost, ono tako bližnjo prihodnost. Saj je pismo z ono grozno besedo samo sem. Misli o svoji ljublji preteklosti... Mjen dom, mrzla soba, Mitič, snh živahen deček — kako čita zanimivo knjigo in stavi materi brežštevila vprašanj. Razgovarjata se do pozne noči. Mama mu vcepila v njegovo dušo ljubezen k človeštvu, resnici, svobodi in pravici. Vzbudila mu jo je, pripravila vse...

Končno se zveza misli odtrga od preteklosti. Zopet grozne slike, zobje ji sklepetajo. Nesrečna mati!...

Oziraje se na zasluge njenega pokojnega moža, so ji dali dve uri časa za sestanek s sinom. Ni žilica ni zadržala na njenem belem, brezkrvnem licu, ko je šla skozi ozke hodnike in dvorišča. Volaki so z začudenjem opazovali to žalostno postavo. Vrata se odpro, hitro vstopi, obstoji in se nasloni na zid. Debelo, visoko zidovje, majhno okence tik pod stropom, in v okencu košček neba. Visoka, suha postava s svetlimi očmi ji pride naproti. »Mama! Mama!... Zdelo se je, da se trese temnica pred tem mističnim objemom dveh duš. »Teško stojite, sedite!« Pelje svojo mater do stola in ona ga posadi na svoja kolena. »Ali ne tako, kakor v otroški dobi?« Hotel se je nasmejniti, toda ustne so mu zadržale, glava se je naslonila v odgovor na materina

ramena. »Glej, zopet smo skupaj! Ne misli...« Mati dvigne glavo svojega sina z obema rokama in poljubi ljubo, vlačno izsušeno lice. »Kako si se izpremenil, kako si suh, dragi moj mučenik!« — »Ne, ne... Vi ste sivi in stari. Čez par dni ne bom več živel, ostali boste sami s svojo bolečino. Mislim, samo na to — živeli in delali ste samo zame, ne da bi mislili na sebe.« — »Ne mislim na to, moj sin«

»Pričakoval sem vas te dni, pre-mišljaj, kako se bova sestala, kaj da vam povem... Vi boste odšli, jaz pa ne bom imel na kaj čakati... želel bi, da me še danes ubijete.«

»Ti boš umrl?« zasepeče mati, gledaje mu hrabro v oči.

»Vi boste šli? Ali vas bodo pustili?« Ona mu zapre usta s poljubom. »Premišljaj!« sem in premišljaj, ter sem končno sklenila. Ne dam te nikomur. Dala sem ti življenje, vse

moje moči — dala ti bom tudi smrt. Ne boš primoran preživljati smrtnih bolečin, umrl boš v mojem naročju. Hoteli so mi vzeti sina, mislili so, da so dovolj močni, ali materina ljubezen je močnejša. Vzela te bom njim, premakni se malo, skrij me pred vojakom... Prinesla sem strupa. Poljubi me zadnjičkrat, smrt bo prišla kmalu, brez bolečin, ne boj se. Zdravo, otrok moj, zdravo!

Poljubljajoč ga, je primaknila stekleničico k njegovim ustnam in prvičkrat v teh dolgih dneh zahtela — potem ji je odlegel. Njegovo glavo nasloni na svoje rame in ko se je njegovo telo pričelo krčiti, izpije svoj delež.

Tako sta sedela skupaj v objemu, dokler ni prišel letnišničar in jima naznanil, da je sestanek končan...

kárbeli onih delov dežele, od katerih ne morejo dobiti zadosti živila, premogom. Da se ne bi stavka še bolj razširila, se pogajanja nadaljujejo.

Japonska nevarnost za Ameriko. Wilsonove težave.

LDU. Rotterdam, 16. (DunKU.) Izjave v senatu o japonski nevarnosti v Ameriki so napravile zelo velik vtis. Te izjave so najučinkovitejši in najnevarnejši napad na Wilsonovo zvezo narodov. Izključeno je skoraj, da se bo mirovna pogodba ratificirala brez omejitev. Ker noče Wilson poročati senatu o mirovnih pogajanjih, poizkuša senatski odsek za zunanje stvari doseči, da bo polkovnik House poročal odseku.

POŽAR V VINCENTU.

LDU. Lyon, 14. (Brezlično.) V forek popoldne je v francoskem armadnem skladišču za motorje v Vincentu izbruhnil požar, ki se je razširil na več nego 5000 motorjev. Motorsko skladišče je popolnoma uničeno.

POŽAR V KÖLNU.

LDU. Nauen, 14. (Brezlično.) V predmestju Kölna je včeraj izbruhnil v lopi bivše zaloge sredstev za bližinski boj, kjer so delavci nakladali mine, velik požar. Več oseb je bilo mrtvih. Mislijo, da so se mine same nžgale. Med žrtvami sta tudi dva angleška vojaka, ki sta stala pri lopi na straži.

PREDSEDNIK RENSKE REPUBLIKE ARETIRAN.

LDU. Berlin, 14. (ČTU.) Predsednik takozvane reske republike dr. Dorten je bil danes v Kölnu aretiran. Ni dvoma, da bo dr. Dorten s pomočjo Francozov izpuščen na svobodo.

DELAVSKA MANIFESTACIJA V LUKSENBURGU.

LDU. Luksemburg, 16. (DunKU.) Približno 20.000 delavcev je priredilo 13. t. m. pred poslansko zbornico manifestacijo in zahtevalo draginske doklade. Zbornica je dovolila draginske doklade po 250 frankov. Ker so pa delavci zahtevali po 450 frankov in se je zbornica branila izpremeniti svoj sklep, so delavci vdrli v zbornico in pričeli streljati. Zaprli so poslance. Vsi poizkusi, osvoboditi poslance, so ostali vlač temu, da so bile pozvane čete, brez uspeha.

POMANJKANJE PREMOMA V NEMČIJI.

LDU. Nauen, 14. (Brezlično.) V območju železniškega ravnateljstva Berlin se bo vsled pomanjkanja premoga z 20. avgustom zopet znatno omejil železniški promet.

Nemški premog za entente.

LDU. Berlin, 16. (DunKU.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča objavo državnega ministra za gospodarstvo Schmidta, da je ententa zahtevala za premog znižanja od 40 milijonov ton na 21 milijonov ton.

URADNIŠKA STAVKA V HAMBURGU.

LDU. Nauen, 14. (Brezlično.) V Hamburgu so se vršila v sredo zjutraj pogajanja s stavkajočimi bančnimi uradniki, ki so na potekla brez uspeha.

IZGREDI V KATOVICU.

LDU. Vratislava, 14. (DunKU.) V Katovicu je prišlo danes dopoldne do velikih izgredov. Na trgu so prekucni prodajalnice radi visokih cen in so jih oropali. Cete so oddale strele, nakar se je množica razpršila in pustila več ranjencev na mestu.

PROTIŽIDOVSKI IZGEDI V BUDIMPEŠTI.

LDU. Nauen, 14. (Brezlično.) V Budimpešti se nadaljujejo protizidov-

ski pojavi. Dijaška deputacija je pri rektorju tehnične visoke šole zahtevala, da izključi vse židovske dijake, ker nočejo z njimi sedeti v isti dvorani. Rektor jim je ugodil in dal izključiti vse žide, na kar so vsi židovski profesorji na vseučilišču in tehnični visoki šoli v znak protesta ustavili predavanja.

Angleški monitorji na Donavi.

LDU. Budimpešta, 16. (DunKU.) OKU. javlja: Od juba je došlo po Donavi več angleških monitorjev v Budimpešto. Zasedrali so se pred hotelom »Donaupalast«. Obenem z angleškimi monitorji sta z angleško zastavo prišla tudi dva patrolna čolna, ki sta, kakor znano po protirevoluciji 24. junija, odpelna na jug. Monitorji in oba čolna bodo imeli nalogo, da bodo pazili na redno plovbo po Donavi.

NEMŠKA AVSTRIJA NE IZROČI BELO KUNA.

LDU. Nauen, 14. (Brezlično.) Dunajska poročila smatrajo za neverojetno, da bi nemško-avstrijska vlada izročila ententi Belo Kuna. Ako bi ententa hotela izročitev izsiliti, se zanašajo na socialiste v ententnih deželah.

Nacionalistično gibanje v Turčiji.

LDU. Pariz, 15. (Brezlično.) Francosko časopisje ugotavlja, da se nacionalistično gibanje v Turčiji, zlasti v Anatoliji in v azijskih provincijah zelo razširja.

KOMUNIST RADEK.

LDU. Nauen, 14. (Brezlično.) Radek se izroči iz preiskovalnega zapora v preventivni zapor. Nemška vlada se pogaja z rusko sovjetsko vlado glede izročitve Radeka. Radek se izroči, ako ruska vlada jamči, da Radek ne bo več v Nemčiji agitiral.

Smrt komunist Szamuelya.

LDU. Dunaj, 16. (ČTU.) Iz Sauerbrunn se poroča, da so po naročilu ogrske vlade izkopal truplo Tibora Szamuelya, ga fotografirali in potem odrezali glavo, katero bodo preiskali dunajski sodni anatemisti, da se ugotovi, ali ima, kakor trdijo nekateri, rano na zadnjem delu glave, kar bi kazalo, da je bil Szamuely umorjen, in pa da je bilo antropološko preiskali, če nima kake abnormalnosti. Iz Dunajskega Novega mesta še poročajo, da se Szamuely ni sam usmrtil, temveč da ga je nekdo ustrelil.

UMOR RUSKEGA CARJA.

LDU. Bern, 13. (ČTU.) Po poročilih iz Omska objavlja »Pravda« izid preiskovalne komisije vlade v Omsku glede umora carjeve rodbine. Množica je od straže izsilila, da se carjeva rodbina umori na zverinski način. Omska vlada je na podlagi ugotovitve obtožila in aretirala zaradi umora 164 oseb. Obravnava bo javna.

SVETOVNI VIŠINSKI REKORD.

LDU. Pariz, 14. (DunKU.) Letalski poročnik Weiss in mehanik Blague sta dosegla v aeroplanu višino 9000 metrov in sta s tem prekosila svetovni višinski rekord. Dvignila sta se ob 3.50 popoldne. Temperatura je znašala —32 gradov. Natančna višina se bo še preračunala.

Dr. Otto Bauer o prevratu Avstrije in o boljševizmu.

Simpatični in zelo izobraženi nemški socialno demokratični politik dr. Otto Bauer, danes eden od vodilnih mož avstrijske stranke, je govoril pred kratkim na shodu svojih volilcev v III. dunajskem okraju o svojem delovanju v uradu državnega tajnika za zunanje zadeve. »Arbeiter Zeitung« prinaša njegov lepi govor, v katerem je podal svojim volilcem račun za svoje delovanje. Način, s ka-

terim je odbil lujskanje in laži dunajskega kapitalističnega časopisja, razširjene o njegovi politiki, je naravnost briljant. Nas bodo zanimala predvsem njegova izvajanja o bivši Avstriji in o boljševizmu. Dr. Otto Bauer je govoril o svojem trudu za združitve Nemške Avstrije z Nemčijo in tu je izjavil: »Ko sem prišel v državni urad za zunanje stvari, je bil moj prvi cilj uglediti pot za združenje Nemške Avstrije z Nemčijo. To ni bil moj cilj šele od novembrovih dni. Z leta 1907 sem napisal knjigo o narodnostnem vprašanju, v kateri sem razložil, da ne bo mogoče takrat, ko pride doba socialne revolucije, na noben način ohraniti tako nenaraven stvor kot je to bila avstro-ogrška monarhija, ki je bila vzdrževana le z močjo dinastije in bajonetov, ter da si ustvarijo Čehi, Poljaki, Jugoslavo in Ukrajinci samostojne države. Rekel sem tedaj, tudi da nam avstrijskim Nemcem ne preostane nobena druga pot kot združitve z nemško domovino.

O svojem razmerju do boljševizma, ki je bilo predmet toliko časnikarskih poročil, je izjavil sodr. Bauer: »Vi veste, da nisem boljševik, toda iz čisto drugih vzrokov kot Funder, Benedikt in Karpeles (lastniki dunajskih kapitalističnih listov. Op. ur.) Po mojem mnenju sicer pomenja boljševiška metoda v sedanjih državah in gospodarskih razmerah v Evropi prehodno zmago proletarijata. Funder, Benedikt in Karpeles so nasprotniki boljševizma zato, ker se boje te prehodne zmage, jaz pa zato, ker hočem proletarijatu prihraniti poraz. Nisem pristaš boljševiške metode in smatram jo za neuporabljivo v tej deželi in v tej dobi. Toda nasprotno nisem bil tudi nikoli zaslepljen od sovraštva do velikega svetovnega procesa socialne revolucije, ki se odigrava na vzhodu. Z velikim ginstenjem sem bral te dni pismo, ki ga je priobčil Romain Rolland v »Populairus«. To je eden izmed največjih ljudi, ne samo velik pisatelj, ampak tudi eden od tistih malih, ki so bili med svetovno vojsko resnična vest človeštva, ki so se vedno znali povzpeli nad krvave spopade in so vedno možko klicali v svet, da so Francozje in Nemci bratje ter da more velikost Evrope temeljiti le na njihovem prijateljstvu. Romain Rolland gotovo ni boljševik in nima ničesar skupnega z boljševiškim metodami. Jaz sem ravno tako malo boljševik kot on, toda kadar izrekam svojo sodbo o boljševizmu, se čutim vedno bližje Rollandu kot pa Karpelesu. Moji politični prijatelji Longuet v Franciji, Macdonald v Angliji in Turati v Italiji tudi niso boljševiki, četudi stoje na čelu velikega gibanja, ki stremi za tem, da se boljševstvo ne bo ubijalo. Dasi se postavljajo napram boljševizmu kritično, stoje vendar na stališču, da je to stvar Rasov in Madžarov, tuji narodi pa nimajo pravice, da bi jih s silo premagovali. Ne verjamem, da bi mogla vlada, v kateri imajo socialni demokrati kolikaj vpliva, ravnati drugače.

Škod je sodrugu Baueru soglasno izrekel zahvalo in zaupanje.

Posledice stavke železničarjev v Ameriki.

Iz New Yorka poročajo: Generalni ravnatelj Hines se boji velikega prekinitve železničnega prometa, če bo stavka trajala dalje. Pravi, da stavka do 200.000 železničnih uslužbencev. Vsled stavke je bil prisiljen jekleni trust v Gary pogasiti 8—12 visokih peč, s čimer je 10.000 delavcev brez kruha. Vsled stavke so zelo padli na newyorški borzi vsi kurzi. Skoroves kurzni dobiček, pridobljen v zadnjih štirih mesecih, je izgubljen. Kurzi so padli povprečno za 10 odstotkov. — »Daily News« poroča

Posledice stavke železničarjev v Ameriki.

Iz New Yorka poročajo: Generalni ravnatelj Hines se boji velikega prekinitve železničnega prometa, če bo stavka trajala dalje. Pravi, da stavka do 200.000 železničnih uslužbencev. Vsled stavke je bil prisiljen jekleni trust v Gary pogasiti 8—12 visokih peč, s čimer je 10.000 delavcev brez kruha. Vsled stavke so zelo padli na newyorški borzi vsi kurzi. Skoroves kurzni dobiček, pridobljen v zadnjih štirih mesecih, je izgubljen. Kurzi so padli povprečno za 10 odstotkov. — »Daily News« poroča

iz New Yorka, da stopa med gospodarstvo in politično krizo, v kateri se Združene države sedaj nahajajo, v ospredju Hearstovo ime. Hearst se je ločil od Wilsona in demokratov. Mogoče je, da bo predlagal ustanovitev nove stranke, ki bo nasledovala naslednje štiri cilje: 1. Priznanje irske republike. 2. Sprejem Nemčije v Zvezo narodov. 3. Razdelitev dobička vsem. 4. Z zakoni zalagčena pravica delavstva na zastopstvo v upravi podjetij.

Dnevne vesti.

Govorimo dostojno!

Ker se je v nekaterih panogah delavstvo s trdom pripokoalo do malo večjih plač, so začela podjetja z raznimi ukrepi, da nadomestijo to »zgubo«, n. pr. s priganjanjem itd. Ne pozabimo pa vsakokrat s pristavkom očitania »visokih plač. Ta očitek je skrajno neokusen in krivičen. Kakšne visoke plače pa so to — mar ne gre draginja vedno više? Pa tudi, če bi ne šla, je delavstvo s svojimi plačami že tako zadaj, da ga lahko resno skrbi, če bo pod to »skrbjo od zgoraj« sploh še kdaj prišel od tega, kar je imel pred vojno. Gospodje naj — če že nočejo pri sebi — pogledajo, kako drugi »zaslužijo«. Ne primerjam postrežkov, izvoščkov, verižnikov in drugih, ampak vzemimo n. pr. kakega zobotelnika, kjer stane en zobek najmanj 230 K; — pacijentov je vobče precej — tu si lahko vsak sam izračuna, koliko ti ljudje zaslužijo na dan — potem pa primerjamo plače delavcev... Izgovarjal se bo kdo: tak mora plačati veliko najemnine itd., že res, a kaj pa delavec z veliko rodbino in z mnogimi nesrečami? Ta razlika dohodkov niti v primeri ni! Ne, gospodje, z očitki o visokih plačah pa boste morali — če ste dostojni — še dolgo molčati, kakor kaže današnje »konsolidiranje«. Nikar ne mislite, da nas boste premetili z velikimi številkami »krvavih« kronic, ker delavec prosto leto dobro ve, koliko je danes krona vredna. In če bi slučajno pozabil, ga vsak dan sproti na to spominjata trgovec in branjevka...

Civilni delavci v vojaških delavnicah.

Stišali smo, da se namerava odpuštili vse civilne delavce, ki so zaposleni v vojaških skladiščih in delavnicah. Zadeva glede teh civilnih delavcev je že bila večkrat na dnevnem redu, ker se je ni moglo meniti nič tebi nič rešiti, lo vojaška oblast rešuje tako, da se vse te delavce kratkoma postavi na cesto. Polet tega, da bo vsled tega mnogo delavcev hudo materijelno prizadetih in da bo brezposelnost še večja, pomeni taka odredba tudi za splošno korist pravzaprav škodo. Med plačo delavcev in plačo vojakov je razlika tako majhna, da znaša diferenca med plačo vojaka in delavca v štirinajstih dneh komaj 14 K poleg tega, da si mora delavec sam nabavljati obutev in obleko. Vlada sama ima pri tem veliko izgubo, ker je v produktivnosti vojakovega in delavčevega dela velika razlika. Seveda bo vojaška oblast utemeljevala to odredbo s tem, da je treba zaposliti množice vojašva. Pri tem pa ne pomisli, koliko obrtnikov in kmetovalcev pogreša dcma delavskih moči. — Predno se definitivno reši vprašanje civilnih delavcev v vojaških delavnicah, naj vlada vse te okolščine premisli, da prepreči še večjo nezaposelnost, nezadovoljnost in revščino. Pripominjamo naj še, da se nahaja med temi delavci tudi veliko beguncov, ki so pribežali k nam, pustivši v zasedenem Primorju vse. Hudo bi bili torej ti revski prizadeti, ko bi se jih tudi tu kratkoma postavilo na cesto, ne meneč se za velike materijelne in duševne žrtve, ki so jih doprinesli.

Beguncem.

Begunci, ki imajo kak tisočak prihranka in se žele stalno naseliti v Jugoslaviji, si lahko nakupijo po ugodnih cenah zemljišča v lepih, zdravih, rodovitnih in kulturnih krajih blizu železnice. Tam rase tudi trta. Naseli se lahko po več družin skupaj. Vpoštev pridejo v prvi vrsti le revnejši begunci, taki, ki v svoji pravi domovini nimajo toliko nepremičnega posestva, da bi se jim izplačalo, oziroma da bi jim sploh kazalo, vrniti se domov, da se rokodelci in mali obrtniki. Pojasnita daje Begunski svet v Ljubljani, Pražakova ulica štev. 3.

Zopet mestna ubožnica.

Prejeli smo in priobčujemo z namenom, da se stvar pojasnji in nedostatk, ki baje vladajo v mestni ubožnici, takoj odpravi, sledeče: Ne vemo, kdo je sedaj nadzornik mestne ubožnice; vemo pa, da vladato

sedaj v mestni ubožnici neredne razmere. Prejšnja kuharica se je omožila in sedaj naenkrat nova kuharica revežem nima skoro dati kaj jesti. Vrtno sadove se baje vozi na trg v prodajo, kar gotovo tudi ne bo v redu. Pozivljamo, da se ta zadeva preišče, popravi in za reveže skrbi, kakor se mora.

Položaj naših ujetnikov v Italiji.

Kakor znano, se Italijani branijo, odpuščati vojsko jugoslovanske narodnosti, ki so prišli v Italijansko ujetništvo. Njihov položaj je zelo žalosten. Podčastnik Anton Schmidt je pobegnil iz italijanskega ujetništva in prišel v Jugoslavijo. Položaj naših ujetnikov na Italijanskem popisuje tako, da je soditi, da z njimi jako slabo ravnajo, ter da so za vsake malenkosti hudo kaznovani. Tudi življa jim manjka.

Slovenč! — Slovenke!

Ore nam za tisoče življenj naših fantov in mož, ki padejo vsako leto radi alkohola v prezgodnji grob — gre za srečo in mir tisočerin družin — gre za naše žene, ki trpe pod krivostjo plačiči v danih mož — gre za prihodnost našega mladega rodu — gre za obstoj stotin posestev in obrtnih podjetij — gre za milijone narodovega premoženja, gre za to, da se oprostim stoletnih sramotnih okov alkoholizma, ki so glavna zapreka gospodarskega in kulturnega napredka našega naroda!

Z zdravimi in tregnimi možgani zrmo v svet: bol in težo življenja bomo bolj spoznali, a spoznali bomo tudi radost in velikost življenja čisto in neizkaljeno.

Iz ljubezni do lastnih otrok, iz ljubezni do sobratov-trpinov, se oprimo vsi brez razlike stanu in poklica važnega socialnega dela v boju proti alkoholizmu. Delujmo zavedno in odločno za svojo in svojevr srečnejšo bodočnost, kajti le trezno narod bo imel moč, da zadosti vsem zahtevam, katere stavi nanj nova doba.

Kakšne skrbi jih tlačijo...

Kjerkoli so delavci, tam je že hudič zraven. Si menda mislijo nekatere politične oblasti, kajti drugače si ne moremo razlagati ukazov, da mora vsak delavec, med njimi tudi dosti invalidov, ki so si s trdom dela poiskali, prositi na okrajno glavarstvo, n. pr. v Brežicah za dovoljenje, da sme tukaj delati (!) in tukaj bivati. To se pravi, prositi mora za takšno dovoljenje vsak delavec, ki si je pa avgustu 1915 (!) tukaj dela poiskal. Vsaj je vendar strašna misel, da se je recimo rojak iz Gorenjskega tukaj nastanil! Kaj bi neki bilo, če bi kdo pozabil prositi ali če bi prošnji ne uslišali in bi ga odgnali vsakega v svoj rojstni kraj in mu dali tam brezposelno podporo? Da, to so silno modre in teške reči. Takšne uradne ugotovitve bodo silno pomagale pri izboljšanju težkega položaja delavcev.

Drobno.

— Nesreča na kamniški prog. V soboto, 17. t. m. pri večernem vlaku se je zgodila velika nesreča. Blizu postaje Terzin je padel mlad mož iz vlaka ter prišel pod kolesa. Ena roka mu je bila čisto odtrgana, težke rane je zadobil tudi na glavi. Kako je to bilo mogoče, bo že dognala preskava. Železniško osebje se je takoj zavedalo svoje dolžnosti in storilo, kar je v takem slučaju le mogoče. Sreča v nesreči je bila, da se je slučajno pri vlaku nahajal zdravnik gospod doktor Kulhanek. Le-ta se je takoj — zavedajoč se svojega poklica lotil dela in tako so pod njegovim spretnim vodstvom spravili nesrečneža v Domžale. Zelo pozdravljeno se je tudi za nesrečneža zavezal nek častnik. V Domžalah je bil nesrečnež prenešen v skladišče, kjer ga je dr. Kulhanek za silo obvezal. Zalostno vlogo pri tej nesreči je igral domžalski zdravnik g. dr. Hočevar. Iz Trznina telegrafično obveščen, je sicer prišel na postajo, vendar pa je samo z rokami v žepu nekaj trenutkov gledal kako se drugi trudijo in — odšel. Ljudje so se nad njegovim postopanjem hudo zgražali. Temu nasproti bodi doktorju Kulhaneku za njegov trud izrečena najprisrčnejša zahvala, kot tudi onemu častniku. Kakor smo izvedeli, se nesrečnež imenuje Kopitar in je doma nekje od Mengša. Baje je prišel še le pred kratkim iz Amerike in končal ravnar isti dan orožni vajo. Bil je ves čas tuč med transportom v bolnišnico, pri polni zavesti.

— Abiturijentom, ki se hočejo posvetiti montanističnim strokam. Ker se pričakuje, da se jeseni posveti večje število abiturijentov montanističnim strokam, pozivlje akademično društvo jugoslovanskih montanistov »Sloga« vse one, ki imajo namen obiskovati montanistično vis-

Piramide.

Brezmiselnost, kakor ogromni spomeniki trpljenja in brutalnosti, se dvigujejo ti zidani kupi kamnja. Lepote nimajo nobene; njihova privlačnost obstoja v njih ogromnosti in masivnosti, simbol — suženjstva. Pesek, ki jih obdaja, so milijoni kablje znojna in solza, dušič, vzdih, zaitre kletvice onemoglega srda; kameniti kvadri pa, ki jih je polagala trpinčena človeška moč enega na drugega, okameneni vzdih miučene mase.

Tam ob Nilu so jih lomili. Solnce je žgalo na ukrivljene hrbe robotajočih sužnjev, znojna koža se je svetila, oni pa so zabivali zagozdno ob zagozdo, dokler so odkrhnili kamen za grob — mumije. Zacvilili so škripci, napenjale so se mišice in bič je rezal znamenja suženjstva v kožo. Skala se je počasi dvigala, dokler jo niso položili na lesene valje. Potem so jih

vpregli: živino in sužnje, Etiljopce in zamorce, Semite in Arabce. Vse je mrgolelo. Povsod vprege, samo vprege... Tisoč mišč se je napenjalo, tisoč ustnic je preklinjalo in tisoč hrbtov se je zvijalo pod udarci paznikovega biča. Slišalo se je le preklinjanje robov, divje vpitje paznikov in hropenje izmučenih prsi. Zopet so zacvilili škripci in nov kamen se je vzdigoval na spomenik trpljenja...

Ob večernem hladu pa so prinesli njega pod dragocenim baldahinom. Nosile so ga krepke roke in ogromne pihače so ga hladile. Bele sužnje so mu podavale hladilce pihače, cimballi so peli, pred nosili pa so plesale plesavke. Svetila se je bela koža in tančice so playale po zraku, on pa je gledal zamaknjen v stavbo in se veselil slave, katero mu bo pela zgodovina. Umrl je. V srce piramide so ga položili. Sredi vzdihov, solza in krvi

počiva že tisočletja in ni še razpadel...

Novo piramide so zidali. Mumija je sledila mumiji. Vsaka se je hotela veseliti in nasititi solz in krvi. Nepristano je živčeval bič. Iz dneva v dan so zidali piramide iz stoletja v stoletje. Milijoni so se mučili, milijoni so preklinjali in milijoni so se krčili pod udarci. Kdo bi pregledal vse množico in pasme? Piramide pa so rastle ena ob drugi...

Kamor oko pogleda, povsod so piramide; povsod brezmiseln kupi solza, krvi, znojna, kosti in lohanj; povsod spomeniki trpljenja in brutalnosti. Vsaka je večja in vsaka je močnejša od druge. Okoli njih se tare nepregledna množica ljudi. Zdiho vanje in preklinjanje napolnjuje zrak in bič poje večno pesem suženjstva. Ob večernem hladu, pa prinesejo njega pod dragocenim baldahinom. Hladilo ga ogromne pihače... Ado Oba.

Ko šolo v Pribramu, naj se v najkrajšem času priglase pismenim potomu na naslov Viktor Sinkovec, abs. ing., premogovnik Velenje, Stajersko.

Društvo zasebnega uradništva Slovenije rabi večje število izvežbanih bančnih uradnikov slovenske narodnosti. Reflektanti naj se oglasio ali pismeno ali ustmeno v društveni pisarni Poljanske ceste št. 3 v Ljubljani, kjer bodo dobili potrebna pojasnila. — Odbor.

Sestanek beguncev. Begunski soseset v Ljubljani sklicuje za nedeljo, dne 24. avgusta t. l. sestanek beguncev v St. Rupertu pri Mokronogu na Dolenjskem. Sestanek se bo vršil ob 3. popoldne v prostorih Mlekarske zadruge. Obravnavala se bodo važna begunska vprašanja, za to je potrebno, da se sestanka vsak v St. Rupertu oziroma v tamošnji bližnji bivajoči begunec udeleži.

Zveza vojnih invalidov v Celju. Spoznanja, da se v Brežicah sklicani shod vojnih invalidov za 27. t. mi ne bodo vršili. Shod se preloži na 3. sept. t. l. Čas se še določi.

Posnemajte! Za invalide in vdove padlih junakov na korosko-stajerski fronti so nabrali in vposlali: Šolsko vodstvo Središče 150 K, Zupanstvo Sv. Ana 30 K, občina Trz Središče 100 K, okrajna posojilnica v Ormožu 280 K, občinski urad Videm 825 K. Priručna hvala!

Zahvala. Vsem lovcem Zagorskega okrožja izrekamo najiskrenejšo zahvalo za denarno darilo 100 K, katero smo prejeli. — Del. izobr. društvo »Svoboda«. — Podružnica Zagorje se obenem zahvaljuje za vsoto 50 K, katere smo prejeli za volilni sklad. — Unija slov. rudarjev podružnica Zagorje.

Dirka kluba slov. kolesarjev »Ilirija« okrog jezera na Bledu, dne 15. t. m. je uspela nad vse pričakovanje tako v športnem kot v prireditvenem oziru. V športnem oziru so dosegli tekmovalci hitrostni rekord za to progo, kajti vozili so kljub slabi, ozki cesti, polni nevarnih ovinkov s hitrostjo 32.150 km. Startalo je 10 dirkačev. Prvi je prispel na cilj stari brvak »Ilirija« g. Fran Ogrin, ki je prevozil progo 6 1/2 km v 12 min. 92/5 sek., ter dosegel s tem hitrostni rekord za to progo.

Pozabili so se važni računi v vlaku proti Jesenicam. Najditelj se prosi takoj vrniti te račune proti nagradi na naslov naveden v računu.

Dr. Ludovik Perič pošilja vsem znancem in sorodnikom iz Soluna, kjer se nahaja kot podporočnik, srčne pozdrave.

Pisemska cenzura v Varaždinu. V sled varaždinskih dogodkov se je upeljala v Varaždinu pisemska cenzura. Pisma se morajo oddajati odprta.

Ameriškim rojakom. Prosi se za sporočilo o Frank Rantu, doma iz Godešča pri Skofljoki. Pred vojno je bival v Chicago. Komur je o njem kaj znanega, naj sporoči njegovi materi Ursuli Rant, Godešče štev. 62. pri Skofljoki.

Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 3. do 21. avgusta 1919. — Novorojencev je bilo 21, mrtvoorojencev pa 4. Umrlo je 27 ljudi in sicer 16 domačinov in 11 tujcev. Za grižo 3, za jetiko 4, vsled mrtvovoda 1, vsled samomora 2, za različnimi boleznimi 17. Za trikotlozimi boleznimi so oboleli in sicer: za tifuzom 1, za grižo 10, za vrtičico 1.

Tedenski izkaz nalezljivih bolezni od 27. julija do 2. avgusta 1919 na ozemlju deželne vlade za Slovenijo. Oboleli so: Škrlatica (Scarlatina). Krški okraj: občina sv. Križ 5 oseb, 1 umrla; Ljubljana mesto 1 oseba. Davica (Difterija). Celjski okraj: občina sv. Krištof 1 oseba; Ljubljana mesto 1 oseba. Trebušni tifus (Typhus abdominalis). Brežiški okraj: občina Kozje 6 oseb; Celjski okraj: občina Zalec 2 oseb; Mariborski okraj: občina Čigonca 3 osebe; Velikovski okraj: občina Prevalje 1 oseba. Griža (Dizenterija). Celjski okraj: občina Petrovčje 4 osebe; Ljubljana mesto 26 oseb, 2 umrli; Velikovski okraj: občina Waisenberga 2 oseb, 1 umrla. Kóze (Variola). Brežiški okraj: občina Imeno 2 oseb, 1 umrla; Lastinci 1 oseba. Celjski okraj: občina Trbovlje 1 oseba. Kranjski okraj: občine Skofja Loka 2 oseb; Poljno 1 oseba umrla; Stara Loka 1 oseba. Ljubljana mesto: 3 osebe obolele (2 iz zunanjih občin). Ljubljanski okraj: občina Črni vrh 5 oseb, 1 umrla. Ptujski okraj: občina Borovci 1 oseba; Podlehnik 2 oseb, 1 umrla. Velikovski okraj: občine Ljubelca 2 oseb, 1 umrla; Plinček 1 oseba.

Celjske novice.

Doslednost narodnjakarjev v Celju. Ker smo si izposlovali socialisti za prireditve v Celju edini dovolj

prostoren lokal (hošel Union, svoječasno Nemška hiša), nas tukajšnja »Nova Doba« vedno in vedno napada. Toda glejte čudo! Prirediti nameravajo te dni akademiki iz cele države izlet v Celje. In ravno isti narodnjakarji, ki blatijo socialiste, so najeli tudi »Union« za to prireditev. Ne vemo, ali store to vsled tega, ker upajo na mnogoštevilen poset gostov ali zato, da premerijo za koliko da so ti prostori še preveliki za narodnjakarske prireditve.

Upamo tudi, da bodo po nasvetu raznih modrih demokratičnih glav, strogo pazili na to, da ne pridejo na omenjeno prireditev kakšni verižniki, izvežmi odvetniki itd., ki so že v času preobrata barantali z električno žico.

Veriženje s sladkorjem. Za delavstvo smo po trdem prerokovanju vendar pridobili polno količino sladkorja, tako da smo bili pripoznani enakopravnimi drugemu občinstvu. Izgovarjale so se oblasti, da jim manjka sladkorja. Kar načuditi pa se ne moremo, kako je prišlo do tega, kako je mogla predstoječa oblast prejšje s sladkorjem razpolagati. Upejlana je preiskava. Onjiloba torej povsodi.

Nakup klobas v Banovini. Neke celjska oblast si je hotela na zvit način dobavljati klobase. Uporabljati je začela v to razne aprovizacije. Z lepimi vzgledi so pričele oblasti kajne?

Manipulacija z markami. V državnem podjetju v Gaberju so prišli nekakšni manipulaciji z markami na sled. Sliu ugledne narodne rodbine v Celju, narodni »socialist« je bil oni, ki je »pomotoma« do delal. Sedaj je pa kar izginit. Vse molči.

Napisit in cene blaga v Celju. V sled odločnega ukrepa avtonomne oblasti so čez noč spremenili nemški trgovci svoje firme. Z njimi so izginiti tudi konkurenčne cene v izložbah. No, saj so enakopravni s slovenskimi trgovci.

Progressivni strankini davek.

Pod tem naslovom čitam članek v »Napreju« št. 164. od 22. julija. K temu podam tudi jaz svoje mnenje. Ker se mi ta predlog dozdeva precej napaden, se nikakor ne strinjam z njim. Ništem zoper povišanja prispevkov, faktemu povišanja kakor ga predlagata, pa odločno nasprotujem. Če se moramo zavedati, da je progressivni strankini davek prostovoljna stvar, se moramo tudi zavedati, da s takim povišanjem, ne bomo pridobili novih članov. To sem hotel prav vsem povedati, pa če me boste smatrali zato, za več ali manj zavednega, je meni čisto vseeno.

Torej sodrugi! Kako naj gremo na agitacijo za pridobivanje novih članov, ob takem povišanju, ko vendar veste, da se zdi našim delavcem tovarišem že sedaj preveč, če plačujejo 70 vin. prispevka. Kako pa šele s takšnim brezmišelnim povišanjem. Kdor pozna današnje razmere v delavskih vrstah mora priznati, da je to kratkoročno preveč.

Ne bodem našteval raznih izdatkov, ker bi bilo to nepotrebno, povsem samo to, da današnji dohodki delavca ali delavke, nikakor ne zadostujejo niti za najpotrebnejše pasje proletarske življenje, ker vsak izmed nas delavec ima že svojo pot določeno vnaprej, preden ga dobimo v roke. Torej sodrugi, takšna povišanja bi po mojem mnenju ne bila nikakor na mestu. Na ta način moremo izgubiti še one člane, ki jih že imamo. Uvažujte to.

Za svojo osebo mislim, da bi bilo boljše, če bi se podali pridno na agitacijo, da pridobimo več novih članov, oziroma več novih politično organiziranih sodrugov. Tako bomo imeli tudi več dohodkov, ter tudi lažje izvajali svoj bol. V Ljubljani imate menda 1000 članov, imeti bi jih pa morali vsaj 10.000, pri nas jih imamo 120 medtem, ko bi jih morali imeti najmanj 2000.

Ali bi ne bilo boljše, da se podamo složno in sistematično na agitacijo, da pridobivamo vse te člane, kar bomo pri nas tudi storili? Potem bomo lahko mislili na drugo. Če bi se kvečjemu zaenkrat povišalo davek na 1 K ali pa uvedlo dvoje ali troje razredov in sicer od 1 do 2 K, bi se dalo še govoriti; kakor vi mislite, pa ne gre. Rad bi poznal razmere onih dveh sodrugov, katera sta voljna plačati po 30 K mesečno. Sodrug, vzemite na znanje, da delavec tega ne zmore. Zato bi predlagal, naj se pogosto pozivlje naše somišljenike — potom naših časopisov, posebno pa potom »Napreja«, — naj pristope tudi v politično organizacijo, ker, — kakor sem že omenil, — čim več članov, tem več dohodkov. — Ciril Kolár.

Op. ured. Objavljamo radevolje ta članek sodruga-delavca o vevvažnem vprašanju progresivnega strankinega davka, in še želeli bi, da bi sledili tudi drugi somišljeniki njegovemu vzgledu ter odkrito povedali svoje mnenje.

Strokovno gibanje.

Mariborski krojači so stopili v stavko dne 9. t. m. Prosimo vse tovariše krojaške pomočnike, da ne potujejo v Maribor, predno ni medeno gibanje končano.

Splošna železničarska organizacija. Seja centralnega odbora se vrši v ponedeljek, dne 18. avgusta ob pol 8. uri zvečer v društvenih prostorih.

Vestnik »Svobode«.

V Vodmatški podružnici »Svobode« (društveni lokal pri Mauseurju) se prične v torek, 19. t. m. ob 8. uri zvečer z rednimi vajami za godbo.

Kateri so se priglasi in ki hočejo pristopiti k godbi, naj se zanesljivo udeleže vaje. Godbine vaje bo vodil spreten kapelnik, da bomo kmalu imeli, kar že dolgo pogrešamo, namreč svojo godbo. Povsod imajo že delavske godbe, zato sodrugi, kdor ima veselje, naj pride sigurno v torek k vaji, da bomo izpopolnili, kar drugod že davno imajo.

O boljševiški Rusiji.

(Konec.)

Politična oblast sovjetske vlade temelji na volitvah v strokovnih skupinah in ne po geografskih enotah kot v Ameriki. Vsaka stanovska skupina izvoli svoje delegate: tovarniški delavci izvolijo svoje, rudarji svoje, kmečki dinarji svoje, zdravniški svoje itd. Vaka delavska ali profesionalna stroka, ki je organizirana in ki služi republiku, ima pravico voliti delegate. Sovjeti v vaseh in mestih pošljejo delegate na vsruski kongres. Ko je zboroval četrti kongres v Moskvi 15. marca 1918, je bilo navzočih 1084 delegatov, ki so se po strankah delili na sledeči način: 732 boljševikov, 238 levskih socialnih revolucionarjev, 24 unilonistov, 24 desniških socialnih revolucionarjev, 18 nepristranskih, 16 centralističnih socialnih revolucionarjev, 14 anarhistov in 3 socialni demokratije iz Ukrajine. — Polkovnik Raymond Robins, načelnik ameriškega Rdečega križa v Rusiji, je imel v svoji posesti poverilnice vseh teh delegatov več kot 18 ur in predložil jih je dvema kompetentnima Rusom, ki sta nasprotnika boljševikov, ki pa sta izjavila po strogem pregledovanju poverilnic, da so delegate pravilni zastopniki vseh delov Rusije od Vladivostoka do Odese.

Sovjetski vsruski kongres izvoli centralni izvrševalni odbor, ki posluje od kongresa do kongresa in je glavna oblast sovjetske vlade. Ta odbor imenuje 18 ljudskih poverjenikov (komisarjev), ki so toliko kot naš predsednik in njegov kabinet. Med temi osemnajstimi poverjeniki sta danes Lenin in Trocki.

Centralni izvrševalni odbor zboruje dvakrat v tednu. Zborovanje je javno in jaz sem večkrat bil navzoč. Se danes se spominjam donečega Leninovega govora, ki ga je govoril ob času, ko je nemška vlada zahtevala, da se pošlj v Moskvo nemška vojaška straža vsled umora poslanka Nemčije grofa Mirbacha. Lenin je v dotičnem govoru silovito napadal kajzersko Nemčijo in pozival odbornike, da sklenejo, da se oborožen Nemec nikdar ne prikaže v Moskvi. Sklep je bil sprejet soglasno in med grmečim aplavzom in pozneje je bil objavljen na plakatih, ki so bili nabiti po vsem mestu.

Amerika se mora zdaj odločiti, kako bomo pomagali Rusiji. Predsednik Wilson je rekel, da »v pomoči napram Rusiji se pokaže naše prijateljstvo«. Vzlic temu, da je še nekaj tisoč naših vojakov v boju z boljševiki, je bilo oficijelno povedano, da je zavezniška oborožena intervencija nemogoča in vsled tega je ne bomo upoštevali.

Načrt, da pomagamo z orožjem in strelivom vsaki oboroženi stranki v Rusiji, ki je v boju z boljševiki, in da pripoznamo Kolčaka, je vzbudil široko zanimanje. To pomeni, da bomo pomagali vsakemu generalu brez ozira, kako slab je, kot je na primer Mannerheim na Finskem, ki je bil v zvezi s kajzerjem in ki je pozval nemške čete na Finsko. Kaj sledi iz tega? Čitajmo »Leslie's Weekly« z dne 8. februarja t. l. Kako so Rusi in Nemci postrelili vse ruske in finske boljševike, ko so vzeli Helsingfors. Pravijo, da je bilo umorjenih 2000 oseb. Tajnik Y. M. C. A., ki je nasprotnik boljševikov in kateri je bil

v Kazanu ob času, ko so to mesto osvojile protiboljševiške čete, piše, da so »bele čete« izvršile več umorov in večje brutalnosti, kot je kdaj kdo videl za časa boljševiške vlade v mestu. Ko so dva meseca pozneje boljševiki zopet reokupirali mesto, ni omenjeni tajnik videl nobenega maščevanja za strašne umore, pač pa je sovjetski poveljnik izdal naredbo: »Vojak, ki brez dovoljenja stopi v katerikoli hišo, bo ustreljen.«

Ako bomo tores dajali orožje vsem tistim, ki nasprotujejo boljševikom, ali ne bomo s tem povzročili, da bo ubitih in brutalno mučenih na tisoče nevednih kmetov in delavcev? Mogoče bo še slabše. Kolčak v Sibiriji je ukazal zapreti in deloma pregnati na tuje pravilno izvoljene člane ustavodajne skupščine. Kerenski je prot temu, da bi zavezniški pomagali Kolčaku. Boljševiška vlada je uvedla strogo prohibicijo, toda Kolčak je oživil v Sibiriji kupčijo z grozno vodko (žganje), od katere je prejel samo v enem mesecu več milijonov rubljev davka. Vsa pošten Američan, ki se te dni vrne iz Sibirije, pravi, da je nezadovoljnost napram Kolčaku vsak dan večja med Sibirci. Socialni revolucionarji prestopalo v boljševiški tabor rajši, kakor da bi podpirali Kolčakov režim. Zavezniški zastopniki, ki so videli, kaj počenjajo Kolčakove oprede v Harbinu, izjavljajo: »Če bi mi bili Rusi, bi bili boljševiki.« In kdor prečita strašno poročilo o »mrtvaškem vlaku« v Sibiriji, ki je bilo objavljeno v aprilski številki »American Red Cross Magazine«, tedaj ve, da je strahovlada v Sibiriji večja in strašnejša, kakor je kdaj bila v boljševiški Rusiji.

Edina pomoč Rusiji je, da se odpravi blokada in da se odpre trgovina z Rusijo. Dokler je Rusija blokirana in dokler pomagamo z orožjem in strelivom oboroženim nasprotnikom sovjeta, toliko časa imajo voditelji v Moskvi popolno pravico, da zvrnejo vse odgovornosti za mizerijo v Rusiji na zavezniške in na nas. Kakor hitro pa odpravimo blokado in amaknemo vsako oboroženo pomoč, tedaj pade vsa odgovornost na Lenina in Trockija. Ako ne bosta mogla organizirati industrije po njenih načrtih in nasiti ljudstva, tedaj se ne bosta mogla več izgovarjati na druge in rusko ljudstvo bo sprevidelo, da je zapeljano. Tega ne pravim samo jaz, temveč ravno te besede je izrekel Aleksander Burkenheim, podpredsednik vsruske misje konsularnih organizacij. Burkenheim so boljševiki štirikrat za prijatelj se moro biti njihov prijatelj. Vse pomožne organizacije, ki so imele svoje misije v Rusiji, imajo izkušnje, da se v Rusiji lahko deluje in pomagaa ljudstvu pod boljševiškim režimom. Zato je moje mnenje, da bi se morale ameriške enote Rdečega križa in Y. M. C. A. takoj vrniti v Rusijo.

Vsi oni, ki poznajo boljševike le od daleč, priporočajo balonete in krogle; vsi oni pa, ki so bili v Rusiji in ki pozna boljševike od blizu, ki so z njimi jedli, spali in se vozili z njimi na vlakih, priporočajo prijateljsko roko in izobrazbo nevednih ruskih milijonov. Celo pisatelj Gorkij, ki je sprva nasprotoval boljševikom, danes sodeluje z njimi v vladnem oddešku za izobrazbo in apelira na Ameriko, da jih naj podpiramo.

Kaj bomo storili? Ali naj posnemamo brutalno nemško silo in pomagamo z izvažanjem orožja in streliva, ali naj sprejmemo demokratično metodo in pomagamo ruskemu narodu z izobrazbo in drugimi mirovnimi sredstvi?

Kakor se Amerika odzove na to vprašanje, tako bo dokazala svoje prijateljstvo do Rusije.

Kultura.

»Glasbena Matica« v Ljubljani otvori v letošnji jeseni poleg svoje dosedanje deloma na novo urejene glasbene in pevške šole Jugoslovanski konservatorij, ki bo nudil spopolnjen približno tekem 6 let jugoslovanski mladini pouk in izobrazbo v vseh strokah glasbene in igralske umetnosti.

Jugoslov. konservatorij »Glasbene Matice« v Ljubljani, ki se ustanovi v prvih oddelkih letos v jeseni, bo nudil v svoji popolnosti mladini umetniško izobrazbo v vseh strokah glasbe in igralske umetnosti. V svojih oddelkih bo obsegal: 1. šolo za vse glasbene instrumente: klavir, orglje, gosli, vijolo, čelo, kontrabas, flavto, oboe, klarinet, fagot, rog, trobento in pozavno v 6 do 7 letnikih. 2. šolo za glasbeno teorijo, ki obsega elementarno teorijo, harmonijo, kontrapunkt in kompozicijo z njenimi pododdelki za izobrazbo kapelnikov, opernih in koncertnih dirigentov, pevovodij in glasbenih učiteljev v 6-7 letnikih; 3. šolo za izobrazbo v solopetju za koncert in opero v 6 letnikih; 4. operno šolo v 3 letnikih; 5. dramatično šolo v 3 letnikih. Konservatorij naj bo kulturno središče glasbene, operne in dramatične umetnosti. Osamosvoji, pospešuje in z vsjo skrbnostjo naj goji svojo jugoslovansko glasbeno kulturo do najvišje popolnosti, ki bo mogla tekmoovati s svetovnimi kulturnimi narodi. Potreba ustanovitve jugoslovanskega konservatorija je postala nujna. Jugoslovanski narod v vseh imenih v Srbiji, Hrvatih in Slovencih ima veliko nadarjenost za petje in glasbo. To je dokazal pri vseh treh plemenih, odkar se je mogel kulturno razvijati. Talentov je bilo obilo povsodi, visokih šol za umetnost pa ne. Pri Slovencih se je v zadnjih desetletjih z delovanjem »Glasbene Matice« izobrazilo precejšnje število talentov do uglednih umetnikov. Temej jim je položila »Glasbena Matica«, po dovršenih »Matičnih« študijah pa so izpopolnili svojo izobrazbo na konservatorijih v Pragi, na Dunaju itd.)

Potrebujemo umetnikov pianistov, violinistov, čelistov, solistov; konservatorično izobraženih glasbenih učiteljev za vse predmete po glasbenih šolah, gimnazijah, realkah, učiteljskih licejih, meščanskih šolah; v društvi pevovodij, v gledaliških kapelnikih in korepetitorjev, za koncerte koncertnih dirigetov itd. Resno delujoči konservatorij bo mogel lastne nadarjene državljane izobraziti in podati svojemu narodu. Gojitev in izobraževanje orkestralne glasbe je za obstoj in delovanje vseh opernih, gledaliških in vojaških orkestrrov v celi Jugoslaviji absolutno potrebna, da ne bomo vedno navezani na import tujih državljanov. Tudi naši talenti naj se posvetijo karjeri orkestrskega glasbenika. Brez te izobrazbe ne bo mogla procvitati ne gledališka, ne simfoniška umetnost v Jugoslaviji. Prav ista potreba se kaže glede opere.

Ustanovitev operne šole je nujna potrebna. »Glasbena Matica« je v tej stroki dosegla že mnogo uspehov. (Betetto, Križaj, Rijavec, Polakova, Thalerjeva, Lovšetova, Devova), še več pa ho doseglja, če se omogoči ustanovitev popolne operne šole, združene s konservatorijem. Vsa operna gledališča v Jugoslaviji so v glavnem navezana na domače operne moči. Enako nujna, če ne še večjega pomena pa je ustanovitev dramatične šole. V celi državi ni niti ene sistematično urejene. Vse igralske moči so se izobrazovale le autodidaktično po poti realne prakse na gledališčih in v potujočih družbah. Ta način izobrazbe pa je težak in nesiguren ter često uničuje eksistenco. Brez lastnega konservatorija bi naši veliki talenti ostajali le področni. Še iz teh kratkih opazk je potreba ustanovitve konservatorija razvidna, utemeljena in nujna.

M. Hubad. Nobelova nagrada. Švedska akademija je sklenila, da se letošnja Nobelova nagrada za literaturo prisodi norveškemu pesniku Knutu Hamsunu. Nove skladbe. Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, je meseca maja razpisalo nagrado za najboljšo izvršeno moške zборе. Iz glasbenikov strokovnjakov sestavljena jury je društvo vposlane skladbe pregledala in prisodila nagrado 500 kron, zboru »Solnce v zenitu«, nagrado 300 kron pa zboru »Kam si šla«. Skladatelj obeh je g. Janko Ravnik, bivši kapelnik Narodnega gledališča v Ljubljani. Ostale skladbe ne odgovarjajo pogojem razpisa in se v kratkem vrnele gg. skladateljem. — Odbor »Ljub. Zvona«.

Gospodarstvo. Gospodarski urad v Celju naznanja, da pride v kratkem v okraj večja množina soli, katere se bo prodajala po aprovizacijah in trgovci v sledečih cenah: prevzemna cena en gros je K 177.50, razdeljevalna cena K 180, prodajna cena na drobno kron 200. — Razdeljevati je po 35 dkg na osebo. K temu sme trgovec pristiati za vrečico 10 vin. ako isto res dobi, vsled česar se stranke opozarjajo, da prinese vrečice s seboj. Te cene veljajo za Celje z bližnjo okolico. Za oddaljene kraje smejo trgovci in prodajalci priračunati k gorenjim cenam le vozilni primerni povšek.

Urad za pospeševanje obrti je prejel večjo množino mavca, katerega bo razdelil med obrtnike. Reflektant na mavec naj priglasi svoje potrebe sčine nemudoma na omenjeni urad, Dunajska cesta št. 22, najkasneje pa

Urad za pospeševanje obrti je prejel večjo množino mavca, katerega bo razdelil med obrtnike. Reflektant na mavec naj priglasi svoje potrebe sčine nemudoma na omenjeni urad, Dunajska cesta št. 22, najkasneje pa

Urad za pospeševanje obrti je prejel večjo množino mavca, katerega bo razdelil med obrtnike. Reflektant na mavec naj priglasi svoje potrebe sčine nemudoma na omenjeni urad, Dunajska cesta št. 22, najkasneje pa

Urad za pospeševanje obrti je prejel večjo množino mavca, katerega bo razdelil med obrtnike. Reflektant na mavec naj priglasi svoje potrebe sčine nemudoma na omenjeni urad, Dunajska cesta št. 22, najkasneje pa

Urad za pospeševanje obrti je prejel večjo množino mavca, katerega bo razdelil med obrtnike. Reflektant na mavec naj priglasi svoje potrebe sčine nemudoma na omenjeni urad, Dunajska cesta št. 22, najkasneje pa

do 25. avgusta t. l. Na poznejše priloge se urad ne bo mogel več ozirati.

Ravnateljstvo železnice Varšava-Bolunin se za poljski del te železnice zvišalo osebni in blagovni tarifi za 50 do 100%.

Dovoz bencina. Dospela je velika množina bencina, ki se bo razdelila med posestnike poljedelskih strojev.

Radi pomanjkanja premoga bodo od petka 15. avgusta dalje ustavljeni vlaki na progi Dunaj-Karlovi vari.

Nemški bankovci. Nemški bankovci po 50 mark z datumom 20. okt. 1918 ostanejo v prometu samo še do 10. septembra 1919. Po tem roku se jih mora zamenjati samo za glavni blagajni državne banke do 10. septembra 1920.

Tvornico šolskih zvezkov je na novo ustanovila »Učiteljska tiskarna« v svojih prostorih v Franciškanški ulici št. 6 v Ljubljani. S tem pridobi Slovenija zopet novo podjetje, ki je bilo že zdavnaj potrebno in ki bo preskrbelo naše šole s potrebnimi zvezki. Tvornica je z obratom že pričela in ima vse potrebne zvezke za odpošiljanje že pripravljene. Izdelki so iz dobrega papirja in ličnimi zunanji ovitki in se kot domači izdelki najtopleje priporočajo.

Zamena drobiža v zasedenem Primorju. Po tržaških vogalih je bila včeraj nabita o zameni dvajsetvarnskega drobiža nastopna naredba: 1. V ozemlju Julijske Benečije tostran premirne črte, zasedenem po kraljevi armadi, se v tridesetih dneh po razglasitvi tega odloka izvrši zamena avstro-ogrškega drobiža po 20 »helerjev« in 20 »filiirjev« v italijanski denar. Zamenjali bodo do zneska 25 lir poštni uradi, višje zneske pa podružnice »Banke d' Italia« v Trstu, Gorici in Pulju. — Generalni civilni komisar in v to poverjeni organi smejo izvršiti vsakršne koli poizvedbe o izvoru in zameno predloženih vsot ter zavrniti zameno, kjer bi se posest dotičnega zneska ne izkazala upravičena. Ta zavrnitev pa v primeru krivde ne izključuje kazni, kakor jo za to določa naredba vrhovnega poveljstva kr. italijanske vojske, izdana 22. majnika 1919. 2. V predloženem členu navedeni avstro-ogrski drobiž izgubi zakonito tečajno veljavo popolnoma petnajstega dne po razglasitvi tega odloka.

Iz Slovenije.

Obupne stanovanjske razmere v Trbovljah.

Za delavca, ki išče stanovanje, a ga ne najde, ter mora v kletih z več družinami stanovati in radi tega danes celo dela pri rudniku ne dobi, je to prava grozna muka. Pa se bi še človek pomiril, če bi res nikjer ne videl praznega prostora. Če pa se najde danes pri teh obupnih stanovanjskih razmerah še človeka, ki drži več sob v eni hiši že mesece in leta prazne, ter prosiče proletarce neuljudno odpravlja, tedaj kje si pravica in konec potrpljenja? Tak človek se nahaja v Bevkem pod naslovom »osp. zari M., hišni in zeml. posestnik, gostilničar, trgovec in trafikant«, ki gleda vsak dan žalostne prizore pri svojih treh hišah, kjer ljudje hodijo za stanovanji. Ina razen svojega obsežnega stanovanja še 4-5 praznih sob, katere bi kot človek lahko oddal ljudstvu. Ali gosp. žani ima do revežev kot bogatin zakrknjeno srce, zre na delavca iz višine. V jokajočo se ženo ter število otrok, se niti ne ozre. Pravi, da hoče v svoji hiši mir imeti, in da so zato najpriljavnejša prazna stanovanja. Stanarine pa ta gospod tudi ne potrebuje, saj ima dosti navedenih »kšeftov«, pri katerih pa ni tako trdosrčen, da bi se delavskih žuljev branil. Pri teh »kšeftih« daje celo radovoljne navržke ošabnega zasmehovanja in zabavljanja. Kdo mu je pri tem sluga in veren pomagač, o tem se izpregovori. Gospod žani hoče kraljevati nad vsemi. Seveda se ne zaveda, da je dvakrat sit le od delavskih žuljev. Da se mu nakane njegovega vladanja posrečijo, hodi okoli merodajnih čimteljev. Seveda je gospod žani tudi strogo narodno zaveden. Za vsakaj. V tem kraju je mnogo obupno

živečih delavcev s skupnimi dohodki pokojnine 5 do 8 K dnevno, s katerimi ne more ne živeti ne umreti. Bi li ne bilo človeško in pravično, takemu človeku oddati trafiko g. Zaneta? Želimo, da merodajne osebe to krivičnost uvidijo ter takoj nekaj ukre-nejo.

Vrhnika.

Dočim so se razni uglednjaki pred nedavnim časom pulili za vojaške blagajne, tako jim sedaj obtežuje vest izpraznjene blagajne, katere so v moči spraviti svojega oboževalca ob sloves dobrega katoličana ali vrlega rodoljuba. Zato ni nič čudnega, ako so pred par dnevi našli za vrhiškim kinom v pozabljenem stanju prazno železno blagajno, katera bi se kot korpus delikti izvrstno prilegala dosedanjemu njenemu varuhu, ki ji je pobral drob z namenom, da ga pošteno uživa. Ne verjamem, da se je dotičnik ravnal po misijonarjevem opominu, da je treba dati prilasčeno reč nazaj, predno se kra-dež pri Bogu odpušča; ker je pač bila blagajna prazna, je edino verjetno, da je ravnal v upravičenem strahu pred posvetnimi »parklji«, kateri pobirajo brez pardona moze njegove glihe in lih gonijo na žabjek, ki je namenjen samo za — »pristne bolj-ševike«.

Guštanj.

Zaradi spletk tukajšnjega gerenta Franja Lečnik je dosti tržanov interniranih; med njimi tudi nekaj žen in mater. Prav na mestu bi bilo, če bi se vse internirance izpustilo, pa interniralo gerenta, ker ima ta več narodnih grehov kakor drugi, največje je pa ta, da je kruh, ki bi ga bolj upravičeno jedli drugi (n. pr. trafika).

Tržič na Gorenjskem.

V tovarni gg. Kozina & Ko. se je ugnezdila grda navada, da se dele pisma s pošte delavstvu samo vsako soboto. Delavstvo vsekakor zahteva, da se to popravi in se pisma oddaja-

jo naslovljenecm vsak dan tukoj, ko pridejo ali pa vsaj zvečer.

Iz mežiške doline.

Meščanske stranke so priredile v Sinči vasi tabor, na katerem so podali razni zastopniki svoje izjave. V poročilih čitamo, da je v imenu delavstva podal izjavo Goričan Jurman. K temu poročilu pripominjamo, da v imenu delavstva ta mož ni podajal nobene izjave, ker delavstvo o prikloplitvi k Jugoslaviji samo sklepa in poda svoje izjave. Mi zahtevamo, da se vsa stvar razmotriva resno in obenem mora delavstvo na svojih shodih precizirati stališče in si zagotoviti potrebne garancije, da bo kot del nove države upoštevano in prišlo do veljave. Interesi koroškega delavstva so v zedinjenju z Jugoslavijo, v čem obstoje in kakšni so ti interesi, o tem pa moramo že danes razpravljati ne le kot slovenski delavci, marveč tudi kot stranka.

V Sloveniji ni persekucij.

V dopisu iz Maribora dne 11. avgusta št. 181 opisuje sodrug ljubeznivosti varnostnih organov na Koroškem kolodvoru. Ker smo pomotoma omenjali pri tej stvari orožnike, popravljamo v toliko, da smo v dopisu pohvalili le policijo, ki tam tako »vestno« opravlja službo.

Nachtigall.

Danes ob 20. uri DISKUZIJSKI VEČER v Mahrovi hiši (nasproti »Mestnemu domu«).

To in ono.

Delavska društva na Finskem so izdala prepoved točenja opojnih pijač v društvenih prostorih. Istotako ne točijo alkohola restavracije v poslopju deželne zbornice, v finskem narodnem gledališču in velikem dijaškem domu.

Najnovejša poročila.

NARODNO PREDSTAVNIŠTVO.

LDU. Belgrad, 16. Narodno predstavništvo se bo sestalo v petek ter se bo ob tej priliki predstavila nova vlada parlamentu s svojim programom.

ITALIJANSKE ČETE GREDO NA OGRSKO.

LDU. Dunaj, 16. (ČTU.) »Neue Freie Presse« poroča: Kakor smo izvedeli, se bodo italijanske čete poslale na Ogrsko. En pehotni polk je šel danes na potu na Madžarsko skozi Innsbruck. Polk je baje namenjen za Budimpešto.

FRANCOSKI GUVERNER BOLGARIJE.

LDU. Bukarešta, 16. (ČTU.) Poveljnik ententnih podonavskih čet, francoski general Graziani je imenovan za guvernerja v Bolgariji, za poveljnika zavezniških čet na Bolgarskem general Ghretien in za načelnika generalnega štaba general Chlaudiel.

PREMEMBA V POLJSKI VLADI.

LDU. Moravska Ostrova, 16. (ČTU.) Državni predsednik poljski je mesto odstopivšega ministra za trgovino in industrijo Nadžijo imenoval za ministra za trgovino in industrijo Ignacija Szeznjowskega.

ZAPRISEGA PREDSEDNIKA EBERTA.

LDU. Nauen, 17. (Brezžično.) Nemški državni predsednik Ebert, ki že nekaj časa biva v Schwarzburgu pri Rudolfstadtu, bo 20. avgusta zaprisežen v nemški narodni skupščini na ustavo.

NEMŠKA NARODNA SKUPŠČINA.

LDU. Nauen, 16. (Brezžično.) Nemška narodna skupščina v Weimarju se je bavila vsled interpelacije z vprašanjem pomanjkanja premoga. Vsi govorniki so opisovali položaj kot skrajno nevaren. Nemški nacionalci Grafe je interpeliral vlado, ako hoče nemudoma objaviti

vse gradivo o slabem ravnanju z nemškimi vojnimi vjetniki. Vladni komisar je odgovarjal, da se že delajo obširni čisti postopanja z nemškimi vojnimi vjetniki na Francoskem in Angleškem na podlagi uradnega gradiva.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA NA PORTUGALSLEM.

LDU. Lizbona, 16. (Brezžično.) Železničarska stavka je bila proglašena. Na kolodvoru de Santa Apollonia so bile vržene tri bombe. V oporju je bilo zaprtih 5 stavkujočih železničarjev, ki so imeli pri sebi načrt, po katerem so hoteli povzročiti, da bi ekspresni vlak Oporto-Lizbona skočil s tira.

NEMIRI NA ŠPANSKEM.

LDU. Berlin, 16. (DunKU.) »Acht-rabendblatt« javlja iz Ženeve: Francoski listi poročajo iz Madrida, da so izbruhnili v prestolnici in po deželi, zlasti v Barceloni, resni nemiri, ki so dovedli na več krajih do krvavih spopadov. Te nemire je povzročil nov slučaj Ferrer. Vojno sodišče v Barceloni je obsodilo nekega delavca na smrt, ker je v silobranu ubil policijskega agenta. Obsodba je vzbudila med delavci silno vznemirjenje. Razvile so se srdite demonstracije proti policiji, pri čemer sta redarstvo in vojaštvo ponovno streljala. Pri pogrebu ustreljenega delavca je prišlo zopet do spopadov s policijo, pri čemer se je razvilo med delavstvom in redarji streljanje. Mnogo oseb je bilo ubitih ali ranjenih. V Sevilli so se razvile besne demonstracije. Množica je insultirala ministrskega predsednika Mauro, ki se je baš peljal mimo. Položaj kabineta je vsled nemirov omajan.

PRED STAVKO V EGIPTU.

LDU. Amsterdam, 16. (DunKU.) Angleški listi javljajo iz Kaira, da preti v Egiptu izbruhniti splošna stavka. V Aleksandriji že stavkajo delavci po ladjedelnicah, v Kairi pa železničarji.

LISTI O JOŽEFOVI VLADI.

LDU. ST. Germain, 16. (DunKU.)

Vsi listi že soglašajo v tem, da ni upati na vzpostavitev Habsburžanov in da se bo vlada nadvojvode Jožefa na Ogrskem končala, še predno se bo prav začela. »Homme Libre« imenuje Jožefa nezaželjenega vsiljivca in da bodo sanje njegove diktature skoro dosakjane. Nihče nima na nji interesov, pač pa bi spravila ona vlado demokracije v nevarnost. Ententa ima pravico izvedeti, kdo je povzročil državni prevrat v Budimpešti. Nadvojvoda sam ni imel dovolj lastne sile, niti dovolj pristašev, da bi se mu poskus posrečil brez tuje pomoči. Najti je moral tujo pomoč. Ententa mora izvedeti, kako se je to zgodilo in zakaj se je to zgodilo. Ne more namreč trpeti, da bi se nekateri njeni pooblaščenici na svojo roko poizkušali v politiki, ki je povsem različna od one, ki jim je predpisana.

PROGA VILNA-LVVOV V POLJSKIH ROKAH.

LDU. Moravska Ostrova, 16. (ČTU.) Poročilo poljskega generalnega štaba javlja, da je železniška proga Vilna - Baranoviči - Vinnje-Rovno - Lvov v poljskih rokah.

POMOČ KOLČAKU.

LDU. Amsterdam, 16. (DunKU.) »Times« poročajo iz New Yorka: Vesti iz Washingtona se glase, da je ameriška vlada oddala Kolčakovim zastopnikom že 260.000 pušk. Položaj v Zapadni Sibiriji je skrajno kritičen.

NAPAD NA AMERIŠKO MISLJO.

LDU. Lyon, 16. (Brezžično.) Iz Jekaterinodara poročajo, da so ameriško misljo v Batumu, ki je sprejela v zavetje armenske begunce, napadli oboroženi Turki. Okoli 300 Armeincev je bilo ubitih in kakih 150 ranjenih.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

LDU. St. Germain, 18. (DunKU.) Brzovlak med Parizom in Strassburgom je trčil v bližini Lunneville ob dopustniški vlak. Dosedaj so nastali 3 mrtve in 32 poškodovanih.

POSKUŠEN SAMOMOR.

LDU. Dunaj, 16. (DunKU.) Kipar Emanuel Fondl se je poskušil včeraj skupno s svojo ženo zastrupiti s svetilnim plinom. Žena je umrla, on pa še živi, vendar se nahaja v nezavesti. Usmrtili se je hotel iz ljubezni do svoje žene, ki je imela hudo živčno bolezen.

Izdajatelj: Josip Petejan.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh.

Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Dr. Fran Virant, specializirani za kožne in venerične bolezni ordinira od 14. do 15. ure na Miklošičevi cesti 16/II.

Razpis.

Pri zdravilišču v Rogaški Slatini se oddajo potom razpisa za zdraviliško dobo leta 1920., 1921., 1922. in 1923. — to je za štiri leta — nastopni trgovski prostori proti navedenim letnim najemnim zneskom:

I. Trgovina (švicarija) za mlačne izdelke za 8000 K.

II. Trgovina z zlatino, srebrnino in optičnimi izdelki za 500 K.

Vsem članom konsumnega društva in drugim sodrugom, ki stanujejo v Mariboru ali pa jih pripelje pot tja, neznanjam, da sem prevzel dne 18. avgusta

v Mariboru v Delav. domu (Volksheim) Berggasse 4

gostilno
zadruga »Volksheim« (Delavski dom).

Kot dolgoletni večak v gostilniški stroki zagotavljam cenjene obiskovalce, da bodo našli pri meni vsikdar ne samo prijateljski krog somišljenikov, ampak tudi točno in solidno postrežbo.

Franc Marija Kos.

III. Krojaška trgovina, oziroma sprejemališče za krojaška dela za 300 K.

IV. Trgovina za damsko šiviljo, oziroma modistično za 200 K.

V. Trgovina z delikatesami za 1000 K.

Navedene najeminske zneske je smatrati za najmanjše ponudke, vendar poverjeništvu za javna dela pri oddaji ni vezano na najvišje ponudke.

Glede morebitnega prevzema inventarja, v kolikor je last dosedanjih najemnikov, se mora novi najemnik sam pogoditi s svojim prednikom. P. n. interesi za gori razpisane trgovine se vabijo, da si iste že sedaj na licu mesta ogledajo, ko te takozvana velika sezija.

Ponudbam, katere je vložiti do dne 15. septembra 1919 naravnost pri »Ravnateljstvu državnega zdravilišča av Rogaški Slatini«, je poleg ponudbe najeminskega zneska priložiti sledeče dokaze:

1. O strokovno usposobljenosti.
2. o narodnosti in 3. o zadosni višini obratne glavnice.

Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo »državnega zdravilišča v Rogaški Slatini«, oziroma so tam razvidna.

V Rogaški Slatini, 12. avg. 1919.
Ravnateljstvo državnega zdravilišča Rogaška Slatina.

Zahvala.

Vsem darovateljem, ravnateljstvu, gosp. uradnikom in uradnicam, pivovarjem, sodarjem, delavcem in delavkam pivovarne »Union« se najpristroneje zahvaljujem za znatno podporo K 404—, katero so mi naklonili v slučaju moje bolezni.

Ljubljana, 11. avgusta 1919.

Anton Ogrin, bivši pivovar.

Inženir dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir. Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hillserjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršite v vsenačrtne stavbene inženirsko stroko.

Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

— Sprejmeta se —

dua čevljarstva pomočnika

za fino delo in vajence za čevljarstvo obrt. — Josip Prešeren, čevljarstvo, Ljubljana, Sp. Siška, Celovška c. 82.

1 mizar, ki je vaju izdelovanja zabojev in
1 tovarniški klepar se takoj sprejmeta.

Ponudbe je nasloviti na »Kranjska tvornica za željezno i bravarsko robo v Kamniku«.

— Sprejme se dobro izvežban

pečarski pomočnik

samostojen delavec za postavljanje peč in štedilnikov. Plača po dogovoru.

Ivan Zaplotnik, pečar Radovljica.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih
Rezervni zaklad nad K 1,100.000.

3 0/0

brez odbitka rentnega davka.

— Ustanovljena l. 1881. —